

Cal ésser implacables amb els traidors i amb els aprofitadors. El nostre honor i el nostre dol així ho exigeixen.

L'IDEAL

(Segona època) Any II-Núm. 89 Setmanari afiliat a l'Esquerra Republicana de Catalunya Preu 25 céntims
LLEIDA, divendres 5 de novembre de 1937. Redacció i Administració: Blondel, 60. Telèfon 1221

La criminal aviació estrangera ha metrallat la nostra ciutat. Reivindiquem els nostres morts amb una forta unitat i disciplina.

Els nous bàrbars

Fins dimarts passat, Lleida no havia conegut la guerra en tota la seva brutalitat. Sofriem privacions tolerables; estava dislocat el normal ritme de vida; de tant en tant se sabia que algun ésser estimat havia caigut locat per les bales enemigues; vèiem passar, alguns dies, ambulàncies plenes de ferits; però tot això no era la ferida ni el dolor davant els nostres propis ulls. Ara sí, ara ho sabem, ara hem rebut el nostre bateig de foc, amb una cruessa tal que difícilment s'esborrarà de la memòria dels lleidatans la data del dos de novembre de mil noucents trenta set.

Eren vora les quatre de la tarda. Feia un dia magnífic de tardor. Les àmplies vies urbanes eren plenes de gent que transitava tranquil·la. De sobte, sense que hi hagués temps de fer funcionar cap dispositiu precautori o defensiu, se sentiren unes delonacions horribles, en diferents indrets de Lleida. En cosa d'un parell de minuts, uns avions facciosos, seguint riu amunt la nostra població, havien deixat anar a cegues, ací i allà, a l'atzar, la seva càrrega mortífera. Unes quantes cases foren aterrades, i, amb elles, el seus habitants, sepultats entre les runes. Dotzenes i dotzenes de morts i ferits, nombre de llars desfetes, foren el lúgubre balanç de la gesta covarda i execrable dels representants dels que han de salvar Espanya, la religió, la família i un nou sentit de civilització.

El crim arribà a extrems inconcebibles de sadisme. Mai no ha tingut millors servidors que aquell dia la idea de fer el mal pel goig de fer-lo. Mai la crueltat no ha tingut millors deixebles. Els avions enemics no en tingueren prou amb tirar bombes, car, abaixant el seu vol, metrallaven a pleret les dones i els infants que prenien el sol per la banqueta, per Ferran, per l'Estació, pels jardins dels Camps Elisis. Els carrers quedaren tacats de sang innocent i els crits de dolor s'aïllaren de molts llocs.

A Lleida hi ha, segurament, alguna gent que simpatitza amb la causa dels feixistes. Ara que, no per referències, sinó per propi testimoni han pogut veure el procediments inhumans i bàrbars dels seus amics, què deuran pensar? Si davant d'aqueix exemple rebut en la pròpia carn no saben reaccionar i execrar el fet, és que tenen a l'ànima una tara i una malura incurable, sense remei. Són comprensibles moltes coses, en la pobra condició humana, fins les aberracions ideològiques que porten a lamentables desviacions en la concepció de la vida política i social; però allò que no es comprén és la insensibilitat davant un espectacle tan avorrible com el de dimarts passat, en que semblava que unes fúries de l'avern s'havien donat cita a Lleida per a semblar inútilment la mort.

Mal compte s'han fet els que poguessin creure que amb la seva terrible escomesa s'abatria l'esperit de Lleida. La nostra ciutat, amb un

Comentaris d'un combatent català

Per carreteres de l'Aragó alliberat

L'escena té lloc a un llogarret de l'alt Terol. Som dins d'una casa pairal que abans del moviment era catiau del fanatisme religiós: la casa del Rector. Allà abans s'hi feia facció i embrutiment, ara és la forja de nous valors dins l'exèrcit Popular. Avui el Comissariat de guerra ha convertit aquell habitacle fred i moll en una llar confortable. Dins les possibilitats i trajectòries del Comissariat General de Guerra tot recorda la pàtria absent. Grans retrats de l'Avi Macià, del President Companys... ens fan gairebé familiar la nostra llar: la Casa del Combatent «Macià-Companys».

Fa una nit freda. Una pluja forta i persistent colpeja tot l'edifici. És l'hora de la cultura; per mitjà del Comissariat escampa la llavor sagrada d'uns coneixements principal nervi del demà constructiu. Homes joves i soldats que ultrapassen ja els quaranta aprofiten l'avinentesa per emplenar dins del compliment del deure, un buit obligat de la seva adolescència.

A la classe hi manquen, però, uns quants camarades. Són els que han sor-

tit la nit abans per tal de fer el trasllat de forces i material de la Brigada X que opera en un dels sectors del Centre.

Quan la classe s'acaba, l'enrenou de motors i el grinyolar de les frenades ens denuncien l'arribada dels absents. Poc després una cantarella col·lectiva davant la casa ens indica que els soldats conductors volen encara aprofitar el temps que queda de classe tot i arribar cansats i materialment desfets pel llarg i feixuc servei prestat.

Encaixades, cops a l'espalla i un xic de silenci.—Què, com us ha anat aquesta vegada?—fan uns. Quantes «avaries» heu tingut?—fan els altres. Us ha «emprenyat» molt l'aviació?—diuen els més neguitosos de noves. Un cop deslliurats de la roba d'hivern que porten—la classe és acabada—s'asseuen i comencen els comentaris sobre les incidències del viatge enmig de lleial i franca companyonia.

Arrepleguem de ple el contingut d'aquesta conversa i la donem completament verge als nostres lectors:

(Segueix a la 2.ª plana)

estoïcisme digne de remarcar, ha donat un magnífic exemple de fortalesa moral. Ni pànic ni esverament. Al contrari, immediatament d'allunyat l'estol negre que ens sobrevolava, la gent es llançà al carrer i en una emulació nobilitíssima, organitzà ràpidament els auxiliis a tots els llocs on calia donar-los. El dolor ens lligava com a germans, i en poques hores tots els serveis d'assistència estaven en plena marxa i en bon rendiment.

Nosaltres retem el nostre tribut d'homenatge a les pobres víctimes de la crueltat d'una gent que diu actuar en nom d'uns sentiments cristians, prostituint aquest ideal. Nosaltres protestem del fons de la nostra ànima d'aqueixa inhumanitat sense nom, perquè és inqualificable. Però també diem que ni això, ni tot el que pugui venir, serà prou per a tórcer la nostra indestructible voluntat de vencer, voluntat encara més enfortida perquè sabem que en el camí a seguir no hi ha opció possible: o viure amb la dignitat de poble lliure, o morir. Perquè l'esclavitud no és admissible.